

Підтримайте Східний Варіант

ПІДТРИМАТИ

- ПІДТРИМАЙТЕ НАС
- #АНТИФЕЙК
- #ВІКНО ВІДНОВЛЕННЯ
- #ДЕКОЛОНІЗАЦІЯ. ВІДНОВЛЕННЯ ПРАВДИ
- #ДОСЬЄ
- #ЕКОВІДНОВЛЕННЯ
- #ЖИТТЯ В ОКУПАЦІЇ
- #РІШЕННЯ ДЛЯ ДОНБАСУ

НОВИНИ ПУБЛІКАЦІЇ СПІЛЬНОТА ВІДЕО СПЕЦПРОЄКТИ

• Головна • Війна з РФ

24 ЛЮТОГО 2025, 07:30 9545

Інга Павлій

24 лютого 2022 року почалося повномасштабне вторгнення росії в Україну. Підступно та підло, зранку загарбники атакували адміністративні кордони нашої держави, а після – пішли в наступ, безжально руйнуючи українські міста та села.

Три роки тому населені пункти Луганщини, які розташовуються поруч із російським кордоном, одними з перших потрапили під окупацію. Загарбники вважали, що їх зустрінуть із квітами та подяками. Однак українці та українки вийшли на мітинги проти окупантів, показуючи, що їх тут ніхто не чекав.

Східний Варіант поспілкувався з мешканцями Старобільська та Марківки, які потрапили в окупацію одразу ж після початку повномасштабного вторгнення, щоб дізнатися, як вони чинили спротив росіянам.

«Коли я побачила російську техніку, мене окутало відчуття фізичного страху»

Селище Марківка, що на Луганщині, за 16 км від кордону з росією. І 24 лютого 2022 року сюди вже зайшли російські окупанти.

Лариса Бондар тоді працювала в Марківській селищній раді спеціалісткою інформаційної політики. А до цього – майже 20 років була журналісткою у «Вістях Марківщини». Вона пригадує, як ввечері 23 лютого, за декілька годин до початку великої війни, чула важкий гуркіт зі сторони російського кордону. А коли виходила з дому, то зі східного небокраю виднілася заграва. Зранку, як ледь зійшло сонце, Лариса попрямувала в центр селища дізнатися, що відбувається. Важкий гуркіт, який не припинявся, наростав та гучнішав. Невдовзі марківчани побачили перші російські танки.

«Зайшов танк, з нього виглядали росіяни. Вони оглядалися по сторонах. Був тремор, незрозумілі відчуття. Бо, з одного боку, я їх ненавиділа в той момент, а з другого – було досить страшно, бо це ж люди на військовій техніці. Мирні люди спостерігали за ними, хтось знімав на телефон», – пригадує Лариса.

Старобільськ – за 100 км від російського кордону. Офіційно датою його окупації вважається 28 лютого 2022 року. Однак російська техніка стояла на околицях міста вже 25 лютого. Про це пригадує начальниця Старобільської міської військової адміністрації Яна Літвінова.

«З перших днів захоплення Луганщини люди активно коментували ситуацію в соціальних мережах. Усі були схвильовані, але розуміли, що це не нормально, що так не має бути. На мій погляд, ніхто тоді не міг уявити, що може початися така масштабна війна. Попри стурбованість, люди виказували невдоволення тим, що прийшли росіяни. Ми хотіли показати окупантам, що їм тут не раді», – пригадує пані Яна.

І в Марківці, і в Старобільську мешканці та мешканки почали чинити спротив. Попри страх перед військовою технікою, вони виходили з патріотичними гаслами та українськими прапорами на

«Скандуючи «Старобільськ – це Україна», з прапорами України та Євросоюзу ми пішли містом»

Перший мітинг проти окупантів у Старобільську відбувся 2 березня. Його організували представники районної та міської ради.

«Вже тоді люди висловили свою позицію. Коли мирні мешканці та мешканки йшли колоною містом, пролунали перші постріли в повітря від озброєних окупантів. Це були перші ластівки, які дали зрозуміти, що їм байдуже на людей, що в них є завдання, і вони виконуватимуть його за будь-яку ціну», – розповідає Яна Літвінова.

Мешканці Старобільська блокують техніку окупантів. Джерело: Starobilsk Online

Одна з радниць так званого голови так званої «лнр» запропонувала пані Яні зустріч. У відповідь на це голова Старобільська покликала небайдужих жителів у центр міста. Так, 6 березня у місті стався другий мітинг.

«Я розуміла, що спілкуватися за закритими дверима в такій ситуації неможливо. 6 березня зібралося багато людей, окупанти потім назвали цей мітинг «проплаченим». Ми були на центральній площі, і коли до нас ніхто не вийшов, ми, скандуючи «Старобільськ – це Україна», з прапорами України та Євросоюзу пішли містом. Ми показували, що налаштовані мирно. Серед нас не було правоохоронців і військових. Ми хотіли виявити свою громадянську позицію, що ми не хочемо перетворень на території нашої громади й не хочемо зустрічати окупаційні війська», – розповідає Яна Літвінова.

Мешканці Старобільська під час мітингу 2 березня. Джерело: Starobilsk Online

Старобільчанка Наталія Бондар не змогла доєднатися до мітингу 2 березня. Разом із чоловіком вона виїхала до місця призначення, однак дорогу перегородили російські військовослужбовці, які переганяли важку техніку.

Наталія працювала у відділі преси та інформаційно-комп'ютерного забезпечення Старобільської міської ради. Паралельно друкувалася у «Віснику Старобільщини». Ще з 2014 року вона висвітлювала у своїх статтях російсько-українську війну, писала про українських захисників та захисниць, про ворожі обстріли. З перших днів повномасштабного вторгнення Наталія робила те, що вміє найкраще, – інформувала людей.

«Ми максимально співпрацювали з міською головою Яною Літвіною: публікували інформацію про гуманітарну допомогу, про укриття та бомбосховища, щоб скоординувати людей. Ми одразу забрали документи дитини зі школи, оскільки навчальний заклад уже через кілька днів оголосив, що переходить на російську програму навчання. Коли я побачила російську техніку вперше, мене окутало відчуття фізичного страху. Пам'ятаю, я в ті дні йшла кудись і раптом побачила на дереві український прапор – це було радісне відчуття», – ділиться Наталія Бондар.

Мітинг у Старобільську. Джерело фото: Телегазета Старобільськ

Не змігши відвідати перший мітинг, до другого Наталія із чоловіком уже підготувалися. До нього подружжя йшло пішки, без машини, щоби бути більш мобільним. У той день зібралось багато людей. Наталія вела прямий ефір із центра міста в соціальних мережах, щоби показати, що відбувається.

«У той день наші хлопці зняли прапор так званої «лнр», який загарбники встигли вивісити, і спалили його. Далі ми пішли ходою до районного відділу поліції, де вже була «комендатура». Я не пам'ятаю точно подробиць, але там уже була стрілянина. На щастя, ніхто не постраждав. Я зараз пригадую ті події розумію, що загарбники нас наче боялися в той момент. Вони не знали, що робити, вони були розгублені. Зрозуміло, що вони не очікували такого спротиву», – ділиться Наталія.

Спалений прапор так званої «лнр». Джерело: Телегазета Старобільськ

У Марківці проукраїнські мітинги проти окупантів почалися через кілька днів після початку повномасштабного вторгнення. Люди збиралися біля селищної адміністрації та біля відділку поліції, взявши із собою патріотичні плакати та українські прапори. Тодішній голова Марківської адміністрації казав: *«Усе буде добре, скоро все скінчиться, усе буде добре»*. Лариса Бондар пригадує, що сприймала його слова, як надію, що українські військові невдовзі повернуться і все буде, як було до цього. Однак очільник адміністрації перейшов на бік окупантів.

«Люди на мітингу були різного віку, представляли різні організації. І молодь була, і старші люди, і сім'ї приїжджали з навколишніх сіл, навіть здалеку. Були з плакатами, з прапорами. Однак із часом окупанти стали погрожувати. А коли я побачила відео в інтернеті, як загарбники стріляють по ногах людей, зрозуміла, що мирними мітингами тут нічого не вирішиш, бо йти проти озброєних людей, коли вони ціляться в тебе, – це смертельна небезпека», – розповідає Лариса.

Мирний мітинг у Марківці. Джерело: Вісті Марківщини

Лариса з родиною виїжджали з Марківки наприкінці березня, коли окупанти вже затримували людей, які виступали проти російської окупації. Декого довго допитували, а декого – ув'язнювали й катували.

«Мабуть, нас дуже розпестила воля»

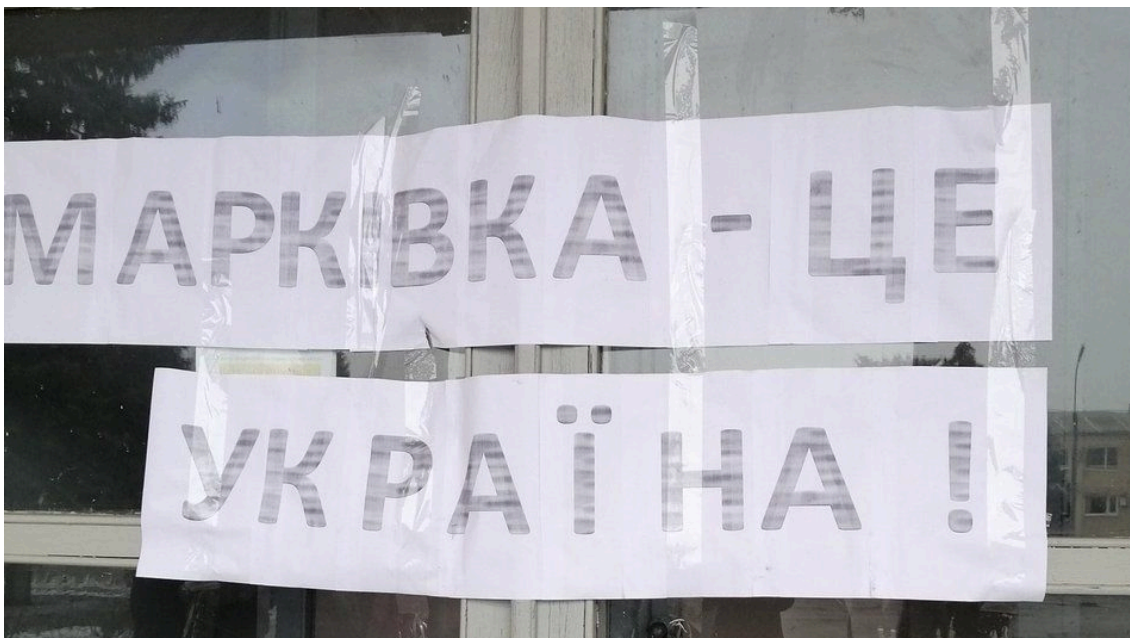
Ввечері 6 березня, після масового проукраїнського мітингу в Старобільську, окупанти вже почали переслідувати та забирати людей, які брали в ньому участь. Зрозумівши, що мирні люди не приймуть росіян, окупанти вдалися до силових методів придушення.

«Це найбільючіша тема. Я мала неприємну можливість двічі спілкуватися з представниками окупаційної влади. Вони приїжджали мікроавтобусом, забирали мене. Під час розмови вони пропонували співпрацю, що мені було абсолютно не цікаво, а потім почали погрожувати життям не тільки мені, а й мешканцям громади, кажучи, що «їхня кров буде на моїх руках». Зафіксовані непоодинокі випадки викрадень людей, фізичного та психологічного катування. Станом на зараз є інформація про двох жінок, яким винесено вироки. Як цивільні полонені, вони перебувають на тимчасово окупованій території Луганщини. Переслідують і колишніх військовослужбовців, учасників АТО/ООС», – каже Яна Літвінова.

Наталія Бондар каже, що тоді не розуміла тієї небезпеки, яка насправді була:

«Ми були навіть зухвалими тоді, мабуть, нас дуже розпестила воля. І ми розуміли, що маємо право робити те, що вважаємо правильним. До повномасштабного вторгнення ми мали права і волю, ми просто це не усвідомлювали й не цінували, як мені здається. А тоді зрозуміли, що можемо це втратити. Ми виїжджали з окупації через росію, і коли перетнули кордон із Латвією – було реальне відчуття, що ми знову на волі».

Плакат з мирних мітингів у Марківці. Джерело: Суспільне

Лариса Бондар пригадує, що під час першого мітингу в Марківці практично кричали окупантам в обличчя:

«Перший раз було не страшно. Це було на емоціях. Думалося, чи хотілося думати, що ми вийдемо і зможемо відстояти своє селище. Не знаю, що нас рухало, але дуже-дуже вірилося, що можемо їх прогнати. На жаль, змушені були поїхати ми».

Попри очікування росіян, що в Україні їх зустрінуть із квітами, як «визволителів», мирні мешканці, розуміючи смертельну небезпеку, чинили опір. Через залякування та викрадення проукраїнські акції припинили, дехто з учасників був змушений покинути рідні землі. Однак це не змінило головного факту – мешканці сходо виступають проти російської окупації, не бажаючи бути частиною «імперіалістичних амбіцій» країни-терористки.

Читайте також: [Як росія створювала фейки про схід України, щоб розпочати повномасштабне вторгнення](#)

 Якщо ви знайшли помилку, будь ласка, виділіть фрагмент тексту та натисніть **Ctrl+Enter**.